
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2021:4

Material i apologetik

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2021:14 i vilken motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att tillse att ett material i apologetik framställs för bruk i kyrkans konfirmandundervisning och annat ungdomsarbete. Utskottet anser att motionen belyser ett angeläget ämne, men att det inte är kyrkostyrelsens uppgift att se till att sådant material tas fram och brukas i församlingarnas konfirmand-, barn- och ungdomsarbete. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns två reservationer och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:14.

Motionens förslag

Motion 2021:14 av Kjell O Lejon m.fl., Material i apologetik

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillse att ett material i apologetik framställs för bruk i kyrkans konfirmandundervisning och annat ungdomsarbete.

Bakgrund

Motionen handlar om att stärka unga människors kunskap och förmåga att argumentera för sin kristna tro. Motionären beskriver ett samhälle där kristendom utsätts för olika sorters kritik av personer som företräder en ateistisk livsförståelse.

Svenska kyrkans undervisning har varit i kyrkostyrelsens fokus de senaste 15 åren, vilket medfört en rad olika satsningar, projekt och program. Under 2009–2012 pågick programmet Barn och unga 0–18 år, med syfte att stärka barn och ungas upplevelse av Svenska kyrkan som en plats för delande av tro och livsfrågor. Programmet avslutades 2012 och samma år beslutade kyrkostyrelsen om en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission i alla åldrar: Dela tro – dela liv. Syftet var att stödja stift och församlingar i undervisningsuppdraget och därmed möjliggöra för människor i olika åldrar att ta emot evangelium. Dela tro – dela liv pågick under åren 2013–2018.

I kyrkostyrelsens skrivelse 2018:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2018–2020 lyfte kyrkostyrelsen fram lärande och undervisning som ett prioriterat område för nationell nivå under de kommande åren. Programmet Lärande och undervisning är Svenska kyrkans gemensamma och långsiktiga satsning på ett systematiskt och sammanhållet arbete med lärande och undervisning. Det omfattar alla åldersgrupper men har en särskild inriktning på barn och unga. Programmet avslutas 2022 för att därefter gå in i löpande verksamhet.

I riktlinjerna för konfirmandarbetet (2020) framhålls betydelsen av församlingens ansvar för konfirmanden, att konfirmanden får möta en levande tro i en kristen gemenskap och att konfirmanden ska kunna känna sig trygg (krav på risk- och sårbarhetsanalys vid genomförande av till exempel läger). Konfirmandriktlinjerna anger fyra måldimensioner för konfirmandundervisning.

1. Fakta – informativa aspekter på kunskap om kristen tro.
2. Förståelse – förmågan att tolka och förklara.
3. Färdighet – själva utövandet av kunskapen.
4. Förtrogenhet – att införliva de normer och värderingar som finns i en kunskapskultur.

Konfirmandriktlinjerna styr inte vilket undervisningsmaterial som används i församlingarna. Det är utifrån riktlinjerna fullt möjligt att anlägga särskilda perspektiv i mötet med konfirmanden. En grundtanke med konfirmandarbetet har sedan 1978 (*Riktlinjer för konfirmandarbetet 1978*) varit att utgå från konfirmandernas egna frågor, tankar och perspektiv. I de gällande riktlinjerna från 2020 anges att konfirmanden är subjektet för sitt lärande och att det är konfirmandens liv, erfarenhet och livssituation som ska vara den pedagogiska utgångspunkten.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet har tidigare behandlat ett flertal motioner som på olika sätt handlat om att stärka Svenska kyrkan i sitt undervisningsuppdrag.

2017 behandlade kyrkolivsutskottet (Kl 2017:3) motion 2017:120, ABC för kyrkans undervisning, där motionären föreslog att det centrala innehållet i kyrkans dopundervisning skulle stipuleras och formuleras utifrån de olika åldersgrupper församlingen möter. Utskottet gjorde bedömningen att de kommande årens arbete med programmet *Lärande och undervisning* var i linje med motionens förslag och ansåg motionen vara besvarad med vad utskottet anfört i betänkandet. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

Kyrkomötet 2019 hade undervisning som tema och alla utskott behandlade kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 *Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning*. I skrivelsen belystes behovet av en kraftsamling när det gäller Svenska kyrkans undervisning och lärande i stort och det föreslogs att en sådan kraftsamling skulle genomföras tillsammans med stift och församlingar. Kyrkomötet gjorde också ett uttalande som uppmanade församlingar, stift och den nationella nivån till en unik satsning på undervisning och lärande. 2019 behandlade kyrkolivsutskottet även två motioner om Svenska kyrkans lärande och undervisning, motion 2019:1, *Läroplan för kyrkans undervisning* och 2019:16, *Svenska kyrkans läroplan 0–18 år*. I betänkandet Kl 2019:1 bejakade utskottet att det behövs vägledning som förtydligar det som är centralt i Svenska kyrkans undervisning, men föreslog avslag på båda motionerna. Anledningen som angavs var att begreppet läroplan riskerar att bli något som måste följas och som kan vara svårt att anpassa till de människor och verksamheter som finns i församlingen. De Ungas Kyrkomöte påpekade i sina kommentarer om motionerna att begreppet läroplan på ett negativt sätt leder tankarna in mot skolan, betyg och prestation. Med anledning av motionerna föreslog utskottet kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till innehåll som stöd för församlingarnas undervisning för alla åldrar. Utskottet var av uppfattningen att detta arbete kunde ske i programmet *Lärande och undervisning*. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

I augusti 2021 uppmärksammades Svenska kyrkans undervisningsuppdrag i biskopsbrevet om lärande och undervisning ”och lär dem...”, *Ett biskopsbrev om lärande och undervisning*. Biskopsbrevet ger en nulägesbeskrivning, fördjupning och understryker betydelsen av att Svenska kyrkan utvecklar både strategier och pedagogik i mötet med människor.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:14.

Utskottet anser att motionen belyser ett angeläget ämne och delar motionärernas uppfattning om att det är viktigt att unga människor utvecklar sin förmåga att argumentera för sin kristna tro. I behandlingen nämndes Sveriges kristnas råds rapport *Unga troende i samhället* (2019) som visar att unga människor kan uppleva utsatthet och kränkande behandling på grund av sin kristna tro. Utskottet menar att undervisning i tro, bör rymma apologetiska inslag men att det centrala i undervisningen är att den tas emot av den enskilde individen och förs samman med den egna livserfarenheten.

Utskottet noterar att De Ungas Kyrkomöte bejakar motionens intention och att de ställer sig positiva till att få vägledning inom sådant som rör apologetik. De Ungas Kyrkomöte vill att fokus, i en sådant vägledande material, ska inriktas på hur unga människor finner en starkare grund och trygghet i sin personliga tro.

Utskottet anser, trots att det är angeläget att det finns den här typen av material, att det inte är kyrkostyrelsens roll att se till att det tas fram. Utskottet vill också påminna om den digitala resursbank som är under uppbyggnad inom programmet Lärande och undervisning. Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att motion 2021:14 ska avslås.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På kyrkolivsutskottets vägnar

Agne Arnesson, ordförande

Peter Ekman, sekreterare

Beslutande: Agne Arnesson, ordförande, Marie Nielsén, Ronny Hansson, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Peter Egardt, Niklas Grahn, Amanda Carlshamre, Kent Karlsson, Inga Alm, Ann-Christine From Utterstedt, Mats Ershammar, Karin Janfalk, Viktoria Bagi, Torbjörn Aronson och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lina Dahm, Anna Rapakko, Johannes Fransson, Sara Waldenfors, Kristin Molander, Lars Jakobsson, Ellionor Moberg, Tomas Fors, Christoffer Wallin, Zandra Pettersson, Lisa Gerenmark och David Castor.

Biskoparna Thomas Petersson och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot kyrkolivsutskottets betänkande KI 2021:4 med hänvisning till mitt yrkande om bifall av motionen (2021:14).

I likhet med yttrandet från De Ungas Kyrkomöte 2021 är det min uppfattning att motionen bör bifallas. Detta eftersom det idag finns ett stort behov av ett apologetiskt material för unga människor som utmanas av ateistiska strömningar som ifrågasätter den kristna trons förenlighet med naturvetenskap. Motionens att-sats säger inget om att kyrkostyrelsen ska producera det apologetiska materialet utan att ”tillse” att det tas fram.

Torbjörn Aronson

Reservation 2

Jag reserverar mig härmed mot utskottets förslag till förmån för bifall till motion 2021:14 Material i apologetik.

Ann-Christine From Utterstedt

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening vad gäller kyrkolivsutskottets betänkande 2021:4 Material i apologetik.

Utskottet ställer sig positivt till allt i motionen utom det konkreta förslaget. Argumentet för att inte stödja detta är att det inte är kyrkostyrelsens roll att se till att ett sådant material tas fram. Trots att det är angeläget. Om det nu vore så att kyrkostyrelsen och därmed nationell nivå över huvud taget inte arbetade med att se till att olika typer av material tas fram, hade detta varit ett rimligt argument. Men så är det ju inte, vilket är tydligt om man till exempel tittar igenom Svenska kyrkans webbshop. Riksnivån tar helt uppenbart fram och förmedlar material om sådant som bedöms vara viktigt för kyrkan.

David Castor